

Nieuwjaarstoespraak burgemeester Krijnen

5 januari 2026

Mijnheer de staatssecretaris, mevrouw de gedeputeerde,

Geachte aanwezigen,

Zo dadelijk zal ik u, zoals gebruikelijk, het allerbeste voor het nieuwe jaar toewensen. Dat hoort nu eenmaal bij een nieuwjaarsreceptie. En toch durf ik te zeggen: de toon van mijn woorden is dit jaar anders.

In een muzikale gemeente als de onze hoef ik u niet uit te leggen dat het niet alleen de noten zijn die een melodie maken, maar vooral de toon. *C'est le ton qui fait la musique*. En die toon wordt onmiskenbaar bepaald door de tijdsgeest waarin wij momenteel leven.

Laat ik u meteen geruststellen: ik ben niet van plan de feestvreugde te dempen. Integendeel. Wie elkaar hier vandaag ziet staan — bestuurders en verenigingsmensen, ondernemers en vrijwilligers — die ziet wat deze gemeente sterk maakt: ontmoeting, nabijheid, en de kunst om verschillen te accepteren zonder elkaar los te laten.

Maar wie goed luistert, hoort óók dat de wereld buiten onze dorpen luider is geworden. Onrustiger. Harder. Ook onze prachtige gemeente kan zich daar niet van afschermen. Er staat nu eenmaal geen muur rondom Eijsden-Margraten. Gelukkig ook maar.

Het afgelopen jaar maakten we dat pijnlijk duidelijk mee toen het verwijderen van twee plaquettes op de Amerikaanse begraafplaats — over de Black Liberators — landelijke en zelfs internationale aandacht kreeg. Plots waren alle ogen gericht op deze bijzondere gedenkplaats, waar wij allen ons al acht decennia zo nauw bij betrokken voelen. Wat volgde, was een publicitaire storm. Veel mensen voelden zich geraakt.

In Mesch begon voor ons land de weg naar de vrijheid, waar drie generaties inwoners nu al ruim tachtig jaar over lopen. En in Margraten liggen zij die hun leven gaven voor die vrijheid begraven — duizenden jonge Amerikanen, ver van huis, maar hier voorgoed verbonden met ons. Hun laatste rustplaats is een belangrijke plek van bezinning geworden, waar we regelmatig stilstaan bij de offers die zij hebben gebracht voor onze vrijheid.

Wij in Europa, en dus ook hier lokaal, moeten ons realiseren dat de wereld om ons heen verandert en dat wij die vrijheid, die ons zo dierbaar is, moeten beschermen.

De Luxemburgse oud-voorzitter van de Europese Commissie, Jean-Claude Juncker, zei het ooit scherp:

“Wie aan Europa twijfelt, wie aan Europa vertwijfelt, moet oorlogskerkhoven bezoeken.”

Die woorden klinken hier, in onze gemeente, misschien wel luider dan waar dan ook. De Amerikaanse begraafplaats ligt dichterbij het front in Oekraïne dan menig een beseft. Dat front voelt misschien ver weg. Maar de geschiedenis leert ons hoe betrekkelijk afstanden zijn tussen Europese landen.

Zeker nu Amerika terugtrekkende bewegingen maakt. Zeker ook nu de Russische agressor niet alleen het leven van miljoenen Oekraïners verwoest, maar ook zijn tanden laat zien richting Europa. Als de grootmachten in deze wereld het internationaal recht niet langer serieus nemen, dan is geen enkel soeverein land meer veilig.

Onze geschiedenis is dan ook geen museumstuk. Zij is een waarschuwing. En tegelijk een opdracht.

En die opdracht wordt groter, juist omdat we hier — laten we eerlijk zijn — de afgelopen decennia gewend zijn geraakt aan vrede, vrijheid en veiligheid. We zijn eraan gaan wennen zoals je went aan stromend water uit de kraan: je merkt het pas echt op, als het stopt.

Er is iets aan het verschuiven. Een nieuw tijdsgewricht. Eén waarin woorden weer opduiken waarvan we hoopten ze nooit meer in onze woordenschat te horen: Oorlog. Ontregeling. Herbewapening. Dienstplicht.

Laat ik meteen duidelijk zijn: niemand verwacht Russische tanks door de straten van Noorbeek, Mheer of Banholt. Niemand staat hier met dat doemscenario in de hand.

Maar voorstelbaar moet het — helaas — wél weer worden dat dingen misgaan. Dat systemen kunnen uitvallen. Dat er langdurige stroomstoringen zijn. Dat digitale aanvallen onze samenleving ontregelen. Dat er weken zijn waarin de wereld buiten onze gemeente zich agressiever en onvoorspelbaarder gedraagt dan we decennialang voor mogelijk hielden. Dat er grote groepen vluchtelingen naar ons land komen, met daarop volgend sociale spanningen en destabiliserende krachten van binnenuit.

En precies dáár gaat weerbaarheid over.

Niet over angst. Niet over paniek. Niet over wantrouwen. Maar over de rustige, nuchtere vaststelling: als je voorbereid bent, bén je sterker. Als je weet wat je moet doen, hoef je minder bang te zijn. Een goede voorbereiding is wat ons vrij houdt — mentaal én praktisch.

Daarom zeg ik vanavond nogmaals: neem de adviezen over zelfredzaamheid serieus. Dat 72-uur-advies van de overheid is geen toneelstukje, geen hype, geen “zal wel meevallen”. Het is gezond verstand in een tijd waarin vanzelfsprekendheden weer onder druk staan.

De gemeente doet haar deel. We bereiden ons intensiever voor op scenario's die we vroeger wegwijsden. Met draaiboeken. Met oefeningen. Met noodvoorzieningen en noodaggregaten. Maar veiligheid — échte veiligheid — is nooit alleen van het gemeentehuis. Veiligheid is iets wat je samen organiseert.

En soms begint dat heel klein. Met een basisvoorraad eten en drinken. Met weten wie in je omgeving kwetsbaar is. Met een zaklamp die het doet en een powerbank die opgeladen is. Met 72 uur waarin je niet afhankelijk bent van onmiddellijke hulp, omdat je het eerste stuk zelf kunt overbruggen.

Paniek is in zo'n situatie een slechte raadgever. Dan komt het erop aan om voor elkaar te zorgen. En eerlijk gezegd: dat past ook bij wie wij hier zijn.

Want als er één woord is dat ik dit jaar in onze gemeente heb gezien, dan is het: samenkracht.

In al onze dorpen en bij al onze verenigingen draait het om samen zijn en samen doen. Van het grote succes van al die vrijwilligers die samen het Sociaal Centrum in Eijsden dragen, tot de uitzonderlijke viering van 150 jaar Sint Gerlachuskerk in Banholt, zo mooi georganiseerd door de Klompenraad. Die samenkracht zorgt voor weerbaarheid in onzekere tijden, en leidt uiteindelijk ook tot een betere kwaliteit van leven.

Die samenkracht gaat ons helpen een antwoord te bieden op de grote uitdagingen die voor ons liggen, ook hier lokaal.

Een groot politiek en maatschappelijk thema is de woningbouwopgave. De woningnood is ook in onze gemeente voelbaar. Jongeren die hier willen blijven. Ouderen die passend willen wonen. Mensen van hier of van buiten die hun leven opnieuw willen opbouwen. We hebben de ambitie om de komende jaren een groot aantal woningen te bouwen. Niet omdat groei een doel op zich is, maar om mensen perspectief te bieden. En ook omdat een gemeente alleen leefbaar blijft als zij robuust is. Als voorzieningen kunnen blijven bestaan. Als verenigingen kunnen bloeien. Als ondernemers perspectief houden.

Dat vraagt om wat ik misschien wel het belangrijkste woord vind voor onze gemeente: de juiste maat. De menselijke maat. De maat tussen natuur en ontwikkeling. Tussen dorpsgezicht en vernieuwing. Tussen behoud en beweging.

Dat levert spanningen op. En debat. Dat hoort bij lokale politiek. Besturen betekent keuzes maken. Durf tonen. Niet iedereen tevreden kunnen stellen. Maar wel iedereen serieus nemen. Goed luisteren naar elkaar en vragen blijven stellen, begrip voor elkaars mening en overtuiging tonen. Op basis van feiten. En daarbij de democratische spelregels blijven respecteren. Juist nu de lontjes korter worden. Juist nu de samenleving verhardt, ook hier, zij het soms wat later en wat zachter dan elders.

Laten we er samen voor waken dat er geen populistische elementen doorsijpelen in onze lokale politiek.

Dat vraagt iets van bestuurders. Maar het vraagt ook iets van ons allemaal.

Met de gemeenteraadsverkiezingen in het vooruitzicht, spreek ik de hoop uit dat we mogen blijven rekenen op een stabiel bestuur. Bestuur met elan en ambitie. Bestuur dat levert. Want vertrouwen in de politiek ontstaat niet door woorden, maar door daden. Door nabijheid. Door aanspreekbaarheid. Door een overheid die laat zien dat zij er is voor inwoners, ondernemers en verenigingen.

Mijn oproep aan de nieuw te kiezen gemeenteraad en het nieuw te vormen college van BenW is dan ook: durf scherpe keuzes te maken, toon lef, heb visie en kijk verder dan de komende periode van 4 jaar maar benoem een aantal grote projecten die echt perspectief bieden en het verschil gaan maken. De grote uitdagingen van onze tijd vragen om robuuste en duurzame oplossingen.

Streef hierbij naar breed draagvlak in politiek en samenleving. Maak concrete resultaten meer en beter zichtbaar. En houd oog voor een goede positionering van onze gemeente in de regio, door afspraken na te komen. Ga uit van onze eigen kracht, blijf niet wachten totdat anderen eindelijk in beweging komen.

Zoals ik mijn bijdrage begon, staat er gelukkig geen muur om onze gemeente heen. Onze regio heeft de komende jaren geweldige kansen. Of het nu gaat om de verdere groei van de health campus Maastricht, de verduurzaming van Chemelot, de komst van de defensie industrie en de aanleg van de Einstein telescoop, zij bieden allemaal perspectief op brede welvaart in onze regio, op goede banen voor jong en oud, voor mensen van alle opleidingsniveaus. Lift daarop mee als gemeente en zorg voor voldoende geschikte woningen en lokale voorzieningen, bevorder een gezond lokaal ondernemersklimaat en versterk natuur en landschap. Een en ander in goede afstemming met de regio.

Laten we 2026 ingaan met open ogen. Met historisch besef. Met warmte. Met luchtigheid waar het kan. Met ernst waar het moet. En met de vaste wil om te koesteren wat we hebben omdat we weten wat het kost als je het verliest.

Graag wens ik u allen een goed en gezond 2026 toe!

Alain Krijnen

Burgemeester